

KOULUTUSKESKUS SEDUN OPISKELIJAHUOLLON TILANNEKARTOITUS

Tiina Harju

Marraskuu 2009

sedu

LÄNSI-SUOMEN
LÄÄNINHALLITUS

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Tekijä(t) Harju, Tiina	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 32	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Koulutuskeskus Sedun opiskelijahuollon tilannekartoitus		
Koulutusohjelma Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu, opinto-ohjaajan koulutus		
Työn ohjaaja(t) Pekkarinen, Virva-Liisa		
Toimeksiantaja(t) Koulutuskeskus Sedu		
Tiivistelmä <p>Koulutuskeskus Sedun opiskelijahuollon tilannekartoituksen tekeminen lähti Monimuotoiset opinpolut – hankkeen tarpeista. Koulutuskeskus Sedu laajeni vuoden 2009 alusta, jolloin Koulutuskeskus Seduun liittyi kolme maakunnallista ammatillista oppilaitosta. Opiskelijahuollon tilanteesta ja kehittämistarpeista uusissa ja vanhoissa opetuspisteissä oli saatava tietoa.</p> <p>Toteutin tilannekartoituksen teemahaastattelun avulla 13 opetuspisteessä keväällä 2009. Kartoitukseen osallistui yhteensä 33 koulutuspäällikköä, opinto-ohjaajaa, kuraattoria, erityisopettajaa, terveydenhoitajaa ja koulunkäyntiavustajaa.</p> <p>Koulutuskeskus Sedussa on tehty jo pitkään töitä opiskelijahuollon ja opinto-ohjauksen parissa. Laajenemisen tuomat mahdollisuudet on hyödynnettävissä esim. yhteisten työryhmien kautta. Opetuspisteissä on erilaisia toimintatapoja ja –malleja, joita voidaan hyödyntää muissakin opetuspisteissä. Tähän raporttiin olen kerännyt parhaat palat keväällä 2009 kerätyistä tiedoista.</p> <p>Kartoituksen jälkeen kehittämistarpeista on jo toteutettu opintojen aloitukseen liittyvä Sedulaisen orientoivat opinnot –opintojakso (liite 2). Lisäksi maahanmuuttajille suunnattu kielitesti on järjestetty yhteishaun ja täydennyshaun yhteydessä. Kielitestin järjestämiseen liittyvä toimintamalli on myös valmistunut (liite 3).</p> <p>Lähitulevaisuuden keskeisenä kehittämiskohteena on koulunkäyntiavustajien työn edistäminen Koulutuskeskus Sedussa. Lisäksi tarkoituksena on pohtia Jeesitupa-ratkaisujen kehittämistä. Työssäoppimisen osalta tavoitellaan enemmän suojattuja työssäoppimispaikkoja opiskelijoille, jotka eivät pääse tavanomaisiin paikkoihin. Lisäksi opintojen aikana tai ennen opintoja ns. mietintäpaikkaa haluaville opiskelijoille täytyy olla enemmän mahdollisuuksia.</p>		
Avainsanat (asiasanat) opiskelijahuolto, opintojen ohjaus		
Muut tiedot Sedulaisen orientoivat opinnot –tiedote, Kielitesti -tiedote		

Sisältö

1. KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSTELUT	4
1.1. Koulutuskeskus Sedun laajeneminen	4
1.2. Monimuotoiset opinpolut -projekti	5
2. KEHITTÄMISTYÖN TAVOITTEET	7
3. KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS, AIKATAULU JA RESURSSIT	8
4. OPISKELIJAN HYVINVOINTI	9
5. HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA KEHITTÄMISKOHTEET	12
5.1. Työryhmätyöskentely	12
5.2. Ohjaus ennen opiskelua Koulutuskeskus Sedussa	13
5.2.1. Nivelvaiheyhteistyö	13
5.2.1. Saattaenvaihto	14
5.2.3. Maahanmuuttajan kielitestaus	15
5.3. Orientoituminen opintoihin Koulutuskeskus Sedussa	15
5.4. Opiskelijahuolto opintojen aikana	17
5.4.1. Haasteellisten opiskelijoiden tukitoimet	17
5.4.2. Jeesitupa –toiminta	17
5.4.3. Keskeyttämisen ehkäisy	18
5.4.4. Mietintäpaikka	18
5.5. Valmistuminen ammattiin ja työllistyminen	19
5.6. Toimijat ja resurssit	19
6. POHDINTA	21
7. LÄHDELUETTELO	23
Liite 1 Teemahaastattelu	25
Liite 2 Sedulaisen orientoivat opinnot: tiedote ja lähdeluettelo	2932
Liite 2 Kielitestaus Koulutuskeskus Sedussa: tiedote	32

KOULUTUSKESKUS SEDUN OPISKELIJAHUOLLON TILANNEKARTOITUS

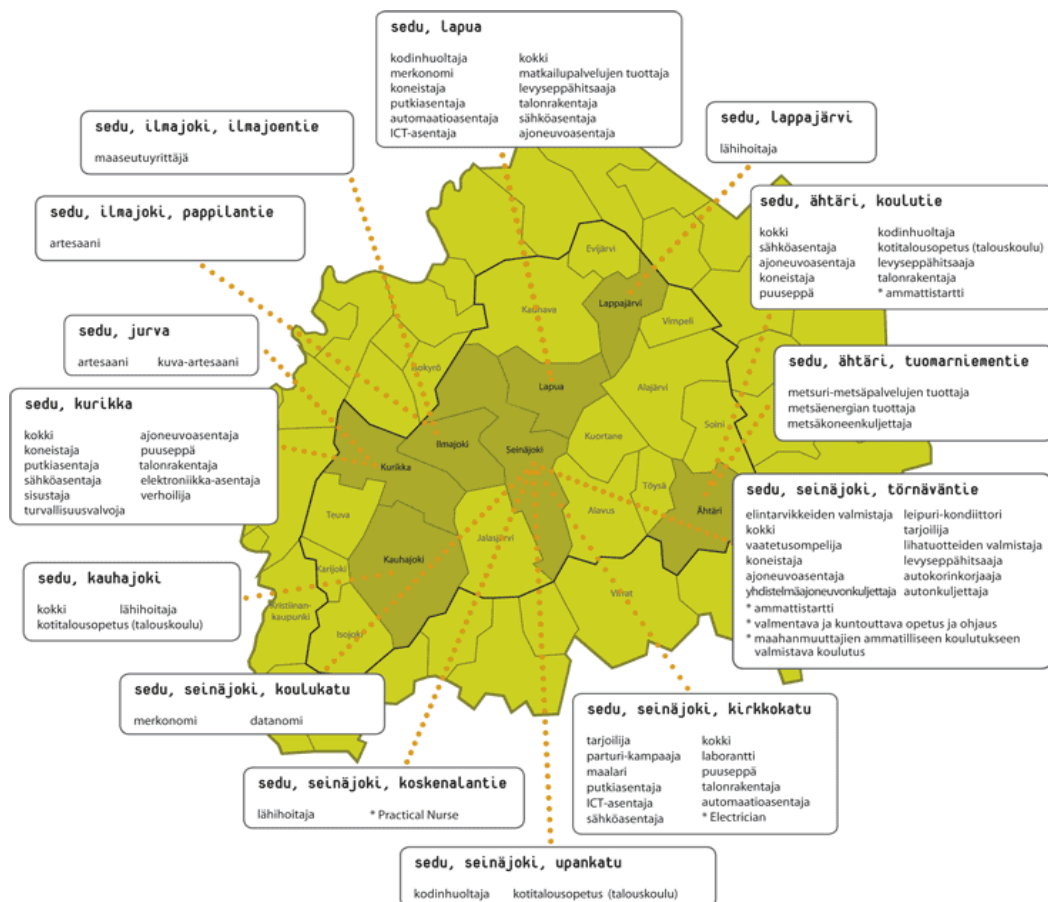
1. KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSTELUT

1.1. Koulutuskeskus Sedun laajeneminen

Koulutuskeskus Sedu on ammatillinen toisen asteen oppilaitos, jossa opiskelee 4300 opiskelijaa, ja henkilöstöä on lähes 500. Vuoden 2009 alusta Koulutuskeskus Seduun liittyivät

- Härmänmaan ammatti-instituutti → Koulutuskeskus Sedu, Lapua
- Kurikan ammattioppilaitos → Koulutuskeskus Sedu, Kurikka
- Ähtärin ammatti-instituutti → Koulutuskeskus Sedu, Ähtäri

Aiemmin Koulutuskeskus Sedun muodostivat 11 opetuspistettä Etelä-Pohjanmaalla (Seinäjäki, Lappajärvi, Ähtäri, Kauhajoki, Jurva ja Ilmajoki). Nyt opetuspisteitä on 14.

Koulutuskeskus Sedussa voi opiskella 27 eri perustutkintoa, ammattinimikkeitä ja koulutusohjelmia on vielä enemmän. Opiskelu on käytännönläheistä. Jokaiseen tutkintoon sisältyy vähintään 20 opintoviikkoa työssäoppimista, jonka voi osittain suorittaa myös ulkomailla. Valinnaisaineet tuovat vaihtelua omaan tutkintoon. Omaksi opinpolukseen voi valita myös kahden tutkinnon tekemisen tai esim. urheiluakatemian tuoman mahdollisuuden opiskella ja urheilla yhtä aikaa.

Opiskelijahuolto on organisoitu ja toteutettu jokaisessa opetuspisteessä eri tavoin. Lähtökohtana ja suuntaviivana on Koulutuskeskus Sedun opiskelijahuollon suunnitelma, jota on voitu täsmentää opetuspisteittäin. Lisäksi ohjaustyötä suuntaavat opinto-ohjauksen suunnitelma sekä erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Koulutuskeskus Sedun laajentuessa vuoden 2009 alussa, mukaan on tullut uusia toimijoita ja toimintatapoja. Sedun eri asiantuntijaryhmissä (Sedu-opot, Sedu-opiskelijahuolto, Sedu-erityisopetus) heiltä on ollut edustus mukana jo vuoden verran. Tällä hetkellä on kuitenkin tarpeellista selvittää millaista opiskelijahuolto ja opinto-ohjaus on opetuspisteissä koko Sedussa. Tilannekartoituksen yhteydessä esille nousee myös kehittämistarpeita ja -kohteita. Kartoituksen näkökulma on osin rajattu koskemaan vain haasteellisten opiskelijoiden ohjausta ja opiskelijahuoltoa.

1.2. Monimuotoiset opinpolut -projekti

Aloitin projektipäällikkönä vuoden 2009 alussa Koulutuskeskus Sedun kehittämishankkeessa Monimuotoiset opinpolut. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja edistää opiskelijoiden valmistumista ammattiin kohtuullisessa ajassa. Hankkeen aikana kehitetään Koulutuskeskus Sedun monipuolisia, joustavia ja yksilöllisiä opinpolkuja. Opinpolkujen avulla mahdollisimman moni opiskelija siirtyy työelämään työ- ja toimintakykyisenä, ammatistaan ja ammattitaitonsa kehittämisestä kiinnostuneena nuorena. Hankkeessa rakennetaan seuraavia opinpolkuja, joita testataan ja joista syntyy toimintamalleja Koulutuskeskus Sedun toimintaan:

1. opinnoissaan tukea tarvitsevien opinpolku
2. mielenterveysongelmista ja muista terveydellisistä ongelmista kärsivien opinpolku
3. maahanmuuttajien opinpolku
4. alan vaihtajien opinpolku
5. sedu-startti –selvitys

Hankkeen tavoitteena on myös laajenneen Sedun toimintojen yhteinen kehittäminen ja yhteisten toimintamallien käyttöönotto. Oman työn tueksi on myös tarpeellista selvittää, millaisia toimenpiteitä ja tarpeita eri opetusasteissa on. Tämä kehittämistyö on ensimmäinen selvitys Monimuotoiset opinpolut -hankkeessa.

2. KEHITTÄMISTYÖN TAVOITTEET

Kehittämistyön tavoitteena on selvittää Koulutuskeskus Sedun opiskelijahuollon ja opinto-ohjauksen tilanne: toimijat, toimintatavat, kehittämistarpeet ja resurssit.

Kehittämistyön tavoitteena on tuottaa selvitys erilaisista toiminnoista ja hyvistä käytännöistä Koulutuskeskus Sedun eri toimipisteissä (14). Lisäksi tavoitteena on selvittää toimintojen kehittämistarpeita ja mahdollisuuksia yhtenäistää toimintoja.

Näkökulmaa rajaa Monimuotoiset opinpolut –hankkeen kohderyhmät eli opinnoissaan tukea tarvitsevat, mielenterveysongelmista kärsivät, maahanmuuttajat ja alan vaihtajat.

Kehittämistyössä vastataan seuraaviin kysymyksiin:

Millaista opiskelijahuollollista/ohjaustoimintaa opetuspisteen haasteellisiin opiskelijoihin kohdistuu ennen opintojen alkua, opintojen alkaessa, opiskelun aikana ja opintojen päättövaiheessa?

Ketkä osallistuvat opiskelijahuoltoon ja opintojen ohjaukseen (haasteellisten opiskelijoiden kohdalla) ja millaisella resurssilla?

Millaisia kehittämistarpeita nousee esille?

3. KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS, AIKATAULU JA RESURSSIT

Kehittämistyön suunnittelu käynnistyi helmikuun 2009 aikana. Olen rajannut näkökulmaa siten, että haastattelussa keskitytään haasteellisten opiskelijoiden ohjaukseen ja opiskelijahuollollisiin toimenpiteisiin. Osa toimenpiteistä koskettaa koko ikäluokkaa, esim. nivelvaiheyhteistyö. Teemahaastattelun sisältöön vaikuttaa myös Koulutuskeskus Sedun opinto-ohjauksen suunnitelma, opiskelijahuollon suunnitelma sekä erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma.

Teemahaastattelurungon testaus tapahtui Koulutuskeskus Sedu Koulukadun opetuspisteessä 10.2.09. Testauksessa paikalla oli Sedu Koulukadun opinto-ohjaaja, terveydenhoitaja, koulutuspäällikkö ja erityisopettaja.

Maalis- ja huhtikuun aikana teemahaastattelut toteutettiin Koulutuskeskus Sedun 13 opetuspisteessä. Sedu Lappajärvi sisältyi Sedu Koskenalantien haastatteluun. Haastatteluihin osallistui yhteensä 33 koulutuspäällikköä, opinto-ohjaajaa, kuraattoria, terveydenhoitajaa ja koulunkäyntiavustajaa. Haastattelut toteutettiin 2-7 henkilön ryhmissä. Osallistujien ei tarvinnut tutustua etukäteen teemahaastattelun kysymyksiin (Liite 1).

4. OPISKELIJAN HYVINVOINTI

Suomessa halutaan taata peruskoulun päättävälle nuorille koulutuspaikka toisen asteen koulutuksessa. Suurin osa erityistä tukea tarvitsevista nuorista menee ammatilliseen koulutukseen, jossa opiskelijalle suunnitellaan oma opinpolku opinto-ohjauksen ja opiskelijahuollon antaman tuen turvin. (Honkanen 2006, 9.)

Koulutuksen kentällä on viime vuosina kiinnitetty huomiota lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja osallisuuden vahvistamiseen. Oppilaitoksissa on tehostettu ohjausta ja tukitoimia. Tarkoituksena on ollut auttaa opiskelijoita mahdollisimman hyvin uuteen opinpolkuun ja työelämään siirtymisessä. Vaikeuksiin opintojen aikana ja oppilaitoksen ulkopuolella on pyritty tarttumaan opinto-ohjauksen, opiskelijahuollollisin ja välimarkkinoiden tuen avulla. (Päivänsalo 2003, 4.)

Opintojen ohjausta toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden, huoltajien, oppilaitosten henkilökunnan ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Ohjaus muodostuu kolmesta alueesta, jotka ovat opiskelijan oppimisen ja opiskelun ohjaus, uravalinnan ohjaus sekä persoonallisuuden, kasvun ja kehityksen tukeminen. (Lerikkanen 2008.)

Opiskelijan opiskelutaitojen ja opiskelumenetelmien ohjauksessa on havaittu puutteita. Elinikäisen oppimisen ja opiskelun onnistumisen ehtona on, että opiskelija oppii tuntemaan omat vahvuudet ja heikkoudet sekä hallitsemaan erilaisia menetelmiä. (Kasurinen 2004, 43.) Koulutuskeskus Sedun opiskelijoiden opiskelutaitojen kehittämiseen pyritään vaikuttamaan mm. Sedulaisen orientoivien opintojen avulla.

Opiskelijahuollolla tarkoitetaan opiskeluhyvinvoinnin ylläpitoa, ennaltaehkäisemistä sekä opiskelijoiden ja vanhempien tukemista opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Toimiva opiskelijahuolto vaatii monialaista yhteistyötä, halua toimia opiskelijoiden ja heidän vanhempien tukena, sekä aikaa ja asiantuntemusta. (Honkanen & Suomala 2009, 5.)

Opiskelijahuollon tehtävänä on huolehtia oppimisen perusedellytyksistä. Näitä perusedellytyksiä ovat opiskelijan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Fyysinen hyvinvointi liittyy esim. kouluympäristön turvallisuuteen, ruokailuun ja terveystarkastuksiin. Psyykinen hyvinvointi näkyy siinä, miten hyvin opiskelijalle luodaan mahdollisuus suorittaa opintoja omien edellytysten mukaan, tai miten hyvin erilaisia tukitoimia ja henkilökohtaista ohjausta on saatavilla. Sosiaalista hyvinvointia tuetaan opiskelijan sosiaalisia valmiuksia tukemalla, edistämällä ryhmäytymistä, kiusaamisen estämisellä ja kannustamalla osallisuuteen. (Honkanen & Suomala 2009, 40.)

Opiskelijan elämäntilanteen kokonaisvaltainen hahmottaminen on mahdollista vain moniammatillisen yhteistyön kautta. Opiskelijahuoltoryhmien toiminta tukee parhaimmillaan kaikkia osapuolia opintojen aikana. (Rönty, 2002, 47.)

Opiskelijahuoltoryhmän toimintaan vaikuttaa opettajien ja opiskelijahuoltoryhmän välinen yhteistyö ja informaation kulku (Louhi-Jauhiainen 2005, 60). Koulutuskeskus Sedussa on pyritty siihen, että moniammatillisia opiskelijahuoltoryhmiä on jokaisessa opetuspisteessä. Niiden lisäksi on perustettu koko Koulutuskeskuksen yhteinen opiskelijahuoltoryhmä, jonka tehtävänä on kehittää opiskelijahuoltoon liittyvää toimintaa Koulutuskeskus Sedussa.

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2007-2012 ammatillisen koulutuksen ohjauksessa korostetaan nivelvaihteyden tukemista perusasteelta toiselle asteelle. Lisäksi tavoitteena on kehittää haku- ja valintamenettelyjä, ohjausta ja tiedottamista sekä valmistavaa koulutusta. Erityisopiskelijoiden odotetaan opiskelevan pääsääntöisesti samoissa oppimisympäristöissä muiden opiskelijoiden kanssa. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2007-2012.) Kasurinen (2004, 43) tuo esille myös sen, miten nivelvaiheissa valintoja tehdään liikaa mielikuvien, eikä niinkään tiedon ja kokemuksen perusteella. Koulutuskeskus Sedussa on usean vuoden ajan panostettu mahdollisuuksiin tutustua eri tavoin ammatillisiin perustutkintoihin. Lisäksi ammatillisesta oppilaitoksesta on pyritty monipuolisesti jalkautumaan yläkouluihin.

Kehittämissuunnitelmassa nostetaan esille erikseen maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus. Erityisesti korostetaan valmistavan koulutuksen järjestämistä sekä joustavan valinnan menettelyä ja opintojen aikaisia tukitoimia. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2007-2012.) Koulutuskeskus Sedussa Lapuan opetuspisteessä on ollut useamman vuoden ajan isompi joukko maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Jatkossa määrä tulee vähenemään koska hakijoiden täytyy osata suomen kielen alkeet ennen perustutkinto-opintoja. Muutoin maakunnallisesti maahanmuuttajia tulee olemaan jatkossa enemmän kuin tällä hetkellä. Maahanmuuttajien ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus aloitetaan Koulutuskeskus Sedussa tammikuussa 2010.

5. HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA KEHITTÄMISKOHTEET

Koulutuskeskus Sedussa on tehty jo pitkään töitä opiskelijahuollon ja opinto-ohjauksen parissa. Laajenemisen tuomat mahdollisuudet on hyödynnettävissä esim. yhteisten työryhmien kautta. Opetuspisteissä on erilaisia toimintatapoja ja –malleja, joita voidaan hyödyntää muissakin opetuspisteissä. Tähän raporttiin olen kerännyt parhaat palat keväällä 2009 kerätyistä tiedoista.

5.1. Työryhmätyöskentely

Työryhmätyöskentelyä on ollut jo usean vuoden ajan Koulutuskeskus Sedussa. Työryhmätyöskentelyyn ovat osallistuneet jo vuoden ajan myös tämän vuoden alusta Koulutuskeskus Seduun liittyneiden oppilaitosten henkilökunnan edustajat. Opiskelijahuollollisia asioita kehitetään erityisesti Sedu-opiskelijahuolto –ryhmässä, jossa on edustajia jokaisesta opetuspisteestä. Mukana on terveydenhoitajia, kuraattoreita, opinto-ohjaajia, asuntolaohjaajia sekä koulutuspäälliköitä. Sedu-erityisopetus ja Sedu-opot –työryhmissä edesautetaan myös opiskelijoiden asioita monin eri tavoin. Syksyllä 2009 perustettiin myös Sedu-kuraattoreiden työryhmä. Työryhmiä vetävät toimialajohtajat tai koordinoivat henkilöt.

Jokaisessa Sedun opetuspisteessä toimii myös oma opiskelijahuoltoryhmä. Eroa on kuitenkin siinä, kuinka usein, millä kokoonpanolla ja millaisia asioita siellä käsitellään. Toisissa OHR-tapaamisissa on läsnä vain henkilökuntaa, jolloin opiskelijan kanssa keskustellaan henkilökohtaisesti tai muutaman henkilön läsnä ollessa. Toisaalla taas OHR käsittelee opiskelijan asioita yhdessä opiskelijan ja mahdollisesti vanhemman kanssa.

5.2. Ohjaus ennen opiskelua Koulutuskeskus Sedussa

5.2.1. Nivelvaiheyhteistyö

Nivelvaiheyhteistyö Koulutuskeskus Sedussa on kehittynyt laajaksi toiminnaksi, joka koskettaa jokaista perustutkintoa. ATT8 toimintaa on ollut jo usean vuoden ajan. Ammatti tekemällä tutuksi kahdeksaluokkalaisille on oppilaan kahden päivän mittainen vierailu haluamalleen alalle. Haasteen näiden päivien järjestämiseen tuo se, miten opiskelijoiden ohjaus ja päivien ohjelma on resursoitu opettajille. Opiskelijoiden ohjauksessa hyödynnetään myös tutoreita. Kahden ryhmän tai yhden ison ryhmän vetäminen on myös turvallisuusriski monella kädentaitoihin liittyvällä alalla. Tulevaisuudessa on huomioitava riittävä resursointi opettajalle.

Yhdeksäsluokkalaiset käyvät halutessaan vielä tutustumassa mahdolliseen tulevaan alaansa Täsmä9 –päivän aikana. Vierailu tehdään ennen yhteishakua. Oppilas sijoittuu olemassa olevan ryhmän mukaan päivän ajaksi. Oma valinta usein selkiytyy päivän aikana, joko positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan.

Näiden suhteellisen suuritöisten nivelvaihekuvioiden lisäksi Koulutuskeskus Sedussa järjestetään vierailuviikkoja, joiden ajankohta sovitaan alueen yläasteiden kanssa jo keväisin. Yleensä kahdeksaluokkalaiset käyvät vierailuilla oman alueen lähiopetuspisteessä ryhmittäin.

Opinto-ohjaajat kiertävät myös alueen vanhempainilloissa kertomassa Koulutuskeskus Sedun opetustarjonnasta ja opiskelusta. Opinto-ohjaajat jakavat vastuuta keskenään kertomalla koko Koulutuskeskuksen tarjonnasta.

Lisäksi nivelvaiheyhteistyötä tehdään Sedu-bussin avulla. Bussi pysähtyy yläasteiden pihaan sovitun aikataulun mukaan. Bussissa vierailevat yläasteiden oppilaat opettajien kanssa. Opinto-ohjaajat ja tutorit kertovat opiskelusta Sedussa lyhyessä tietoiskussa. Aikaa on varattu myös keskustelulle.

Koulutusmessut (mm. Seinäjoki ja Vaasa) sekä erilaiset tiedotustilaisuudet perusopetuksen opinto-ohjaajille sekä opettajille tuovat oman lisänsä oikean alan löytämiseen.

Näiden Koulutuskeskus Sedussa yhteisten nivelvaihetöiden lisäksi esim. Kurikassa on 8. ja 9. luokkalaisten mahdollista mennä Sedu Kurikkaan opiskelemaan viikoksi. Alat vaihtuvat päivittäin viikon ajan. Inno on onni! on hankkeen ydinajatus.

Opetuspisteissä järjestetään myös avoimien ovien päiviä. Lisäksi maakunnan opetuspisteiden opinto-ohjaajat voivat käydä yläasteiden opon tunneilla vierailuilla tai yksittäiset opiskelijat käyvät tutustumassa opetuspisteeseen. Sedu Jurvassa mm. ala-asteiden oppilaat käyvät tutustumassa opetuspisteeseen näyttelyjen aikana (käsi- ja taideala).

Jatkossa pitäisi miettiä enemmänkin alakohtaisia teemapäiviä, erityisesti aloille jotka työllistävät hyvin, mutta koulutus ei ole tarpeeksi vetovoimainen. Esim. Sedu Kirkkokadulla on pidetty teknologiapäivä 7. luokkalaisille, johon liittyi myös yritysvierailuja. Lisäksi on kokeiltu hyvinvointialaan liittyvää teemapäivää.

Kummiluokka –ajatusta voisi myös kehittää edelleen. Sedu Upankadulla on ollut jokunen vuosi sitten kokeilu, jossa Sedun ensimmäisen vuosikurssin ryhmä toimi kummina alakoulun 4.luokkalaisille koko kolmen vuoden ajan. Yhteistä toimintaa järjestettiin kaksi kertaa vuodessa (leipominen, ruokailutavat, terveellinen ruoka, itsenäisyyspäivän tarjoilut).

5.2.1. Saattaenvaihto

Koulutuskeskus Sedun alueella järjestetään vaihtelevasti saattaenvaihtopalavereita, joissa siirretään yläkoulun aikaisia tietoja tulevista opiskelijoista opinto-ohjaajille. Seinäjoen alueella saattaenvaihto-seminaari on pidetty jo useamman vuoden ajan yläkoulujen opinto-ohjaajien ja kuraattorien kanssa. Maakunnan opetuspisteissä saattaenvaihtoa on vähemmän, tai tieto kulkee henkilökohtaisesti opolta opolle, eikä ”seminaareja” edes tarvita. Keskustelua heräsi kuitenkin siitä, miten tarpeellisia nämä

palaverit ovat ja mikä on opiskelijan oikeus aloittaa opinnot ns. puhtaalta pöydältä. Yhteisiä käytänteitä ei tässä kohtaa edes tarvita, mutta yhteinen keskustelu Koulutuskeskus Sedun linjasta tiedon siirrosta, sisällöstä ja tarpeellisuudesta lienee paikallaan.

5.2.3. Maahanmuuttajan kielitestausta

Maahanmuuttajia on Koulutuskeskus Sedussa suhteellisen vähän, pois lukien Sedu Lapua. Kartoituksessa kävi ilmi että Lapuan opetuspisteessä oli 109 maahanmuuttajaa, muissa opetuspisteissä yhteensä 17 maahanmuuttajaa keväällä 2009. Ammatillisten opintojen sujumiseksi Koulutuskeskus Sedussa järjestettiin toukokuussa 2009 ensimmäisen kerran suomen kielen kielikoe kaikille hakijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Lisäksi kielikoe pidettiin täydennyskoulutuksen yhteydessä elokuussa 2009. Kielikokeeseen osallistui yhteensä 33 hakijaa. Kielikoe tuli läpäistä hyväksytysti saadakseen opiskelupaikan Koulutuskeskus Sedussa. Kielikokeen järjestäminen on osa Monimuotoiset opinnot –hanketta, jonka puitteissa olin mukana suunnittelemassa kielikoetta, toteutuksessa sekä jälkiohjaustilanteessa. Kielikokeen järjestämisestä luodaan toimintamalli syksyn 2009 aikana.

5.3. Orientoituminen opintoihin Koulutuskeskus Sedussa

Selvityksen aikana ilmeni erilaisia käytänteitä uusien opiskelijoiden perehdyttämisessä. Lähes kaikissa opetuspisteissä oli järjestetty tutustumisretkiä (kesto vaihteli tunnista yli yön kestäviin tapahtumiin), ryhmäytymishetkiä sekä opintoihin ja taloon tutustumista.

Oppimaan oppimista (oppimistyylit, opiskelutekniikka, suhtautuminen oppimiseen, motivaation merkitys) ei ainakaan systemaattisesti opintoihin kuuluvana osana ole ollut kuin Sedu Koskenalantiellä lähihoitajien opinnoissa. Lisäksi Sedu Ilmajoentiellä on ollut parin vuoden ajan opintojakso Poweria opintoihin, johon sisältyy myös oppimisen teemaa. Tähän tartuttiin monessa opetuspisteessä toivoen uudistuksia. Toisaalta vastaajat eivät välttämättä tienneet tuleeko oppimiseen liittyvää teemaa esim. äidinkielen opinnoissa.

Tulohaastattelujen osalta ryhmänohjaajilla on ollut erilaisia lomakkeita haastattelun tukena. Epäselvää kuitenkin oli, tehdäänkö tulohaastatteluja vai ei. Resursointi oli myös epäselvää.

Lähtötasotestien käyttö vaihteli suuresti opetuspisteittäin. Niilo Mäki Instituutin lukitesti oli ollut edellisenä syksynä käytössä 6 opetuspisteessä 14:sta. Sen lisäksi muutamassa opetuspisteessä käytössä oli omia testejä. Matematiikassa lähtötasoa mitattiin satunnaisesti, useimmiten ei lainkaan.

Näiden tulosten pohjalta lähdin suunnittelemaan opintojaksoa Sedulaisen orientoivat opinnot. Jakson avulla pyritään panostamaan opintojen alkumetreihin. Sedulaisen orientoivat opinnot –opintojakson tavoitteena on uuden opiskelijan sitouttaminen opintoihinsa. Tärkeää on auttaa opiskelija kasvamaan oman alansa ammattilaiseksi. Opiskelija perehtyy omaan alaan, opiskelupaikkakuntaan sekä opiskeluun Sedussa.

Opiskelijan motivaatio vahvistuu peilaamalla omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan valitsemaansa ammattiin. Motivaation tiedostamisella ja vahvistamisella pyritään myös poissaolojen ja keskeyttämisten vähentämiseen. Itsetuntemustehtäviä sekä ryhmän tutustumisharjoituksia tehdään koko opintojakson ajan. Erilaisten oppimistyylien tiedostaminen auttaa ymmärtämään itseään ja myös muita ryhmän jäseniä.

Ohjaaja tutustuu ryhmäänsä tulohaastattelujen sekä ryhmäytymis- ja tutustumisharjoitusten avulla. Opintojaksoon ei sisälly tulohaastattelujen tekemiseen vaadittavaa resurssia, mutta materiaalit ohjeineen ovat mukana.

Materiaalin pohjana käytin mm. jo olemassa olevia jaksoja. Opintojakso sisältää myös Niilo Mäki Instituutin lukitestin sekä MAKEKO –matematiikan keskeisten käsitteiden lähtötasotestin ammatillisten opintojen alussa. Lisäksi perehdytyksen yhteydessä ohjaajille jaettiin Opi ammattiin –kirja. Materiaali on saatavilla sekä paperiversiona että Moodlesta verkkomateriaalina.

Opintojakso toteutetaan Koulutuskeskus Sedun jokaisella toimialalla syksyllä 2009. Pilottoimaan lähti yhteensä 7 eri perustutkintoa, lisäksi ammattistartin ryhmässä hyödynnetään tätä opintojaksoa (yht.153 opiskelijaa). Ohjaajien perehdytys järjestettiin elokuussa 2009. Ohjaajien tukena ovat myös Monimuotoiset opinpolut – hankkeen teemakoordinaattorit. Sedulaisen orientoivat opinnot on 1 opintoviikon mittainen opintojakso. Tavoitteena on, että syksyllä 2010 jokainen aloittava Sedulainen suorittaa ko. jakson.

5.4. Opiskelijahuolto opintojen aikana

5.4.1. Haasteellisten opiskelijoiden tukitoimet

Heikomman opiskelijan tukemiseksi opetuspisteissä on käytössä monenlaisia tukitoimia, mm. henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäopetus, työvaltaisuus, kevennetty jakso, lisäopetus, konkreettiset tukitoimet (suullinen koevastaus, eri tila, pidempi aika). Eniten kaivattiin lisää mahdollisuuksia samanaikaisopetuksen järjestämiseen, klinikkaopetukseen, arjenhallintaan liittyviin tukitoimiin sekä työvaltaisuutta opintojen aikana.

Joustavat mahdollisuudet opiskella perustui pieniin opiskelijaryhmäkokoihin. Pienemmällä ryhmällä oli mahdollista järjestää esim. joustava aloitus työssäoppimisjaksolle. Tarvittaessa opiskelija suoritti rästiopintoja ennen top-jakson alkua. Klinikkaopetuksen, samanaikaisopetuksen ja rästipajan toiminnan puuttumiseen vaikuttaa ensisijaisesti erityisopettajan ja koulunkäyntiavustajan puute. Jatkossa tulisi panostaa myös erityisopiskelijoiden opetusmateriaalin kehittämiseen (konkreettiset mallit, mukautetut materiaalit, ATTO-aineiden materiaalit ym.).

5.4.2. Jeeditupa –toiminta

Erillisen rästipajan, Jeedituvan, tarve on konkreettinen monessa opetuspisteessä. Tila tulisi sisältää ryhmätyötilaa (pöytiä ja tuolia) ja tietokoneita. Jeeditupa (eri nimikkeillä) löytyy nimettynä tilana 4 opetuspisteestä, lisäksi opiskelijoiden käytössä on aulatilajoja ja luokkahuoneita vaihtelevasti. Jatkossa tulee pohtia Jeedituvan toimintamallia, joka sisältää käyttömahdollisuudet, ohjaajan mahdollisen läsnäolon ja tilan rakentamisen.

5.4.3. Keskeyttämisen ehkäisy

Kartoitukseen osallistuneilla oli yhteinen huoli keskeyttävistä opiskelijoista. Parhaina keinoina keskeyttämisen ehkäisyyn nähtiin varhainen puuttuminen, läsnäolon seuranta, hyvä vuorovaikutus ja opiskelijan tukeminen opiskelijahuoltohenkilöstön ja opettajien välisellä yhteistyöllä.

Isommassa opetuspisteessä opiskelijatuntemus ja puuttuminen opiskelijan opinpolun kulkuun ontuu useammin kuin pienessä opetuspisteessä. Sedu Tuomarniemellä ja Sedu Ilmajoentiellä käytössä oleva sähköinen päiväkirja näyttää läsnäolon reaaliajassa. Paperiset päiväkirjat ja niiden avulla poissaolojen seuraaminen tapahtuu usein pidemmällä aikavälillä (seuranta jaksoittain tarkoittaa 6 viikon väliä). Poissaolokirjeitä lähetetään alaikäisten kotiin kun poissaoloja on kertynyt 20-50 tuntia jaksossa.

Opetuspisteissä on myös erilaisia käytäntöjä keskeyttämisen ja eroamisen prosesseissa. Tähän kaivattiin lisää selkeyttä, vaikka ohjeistusta on jo tehtykin.

5.4.4. Mietintäpaikka

Jos opiskelija kokee valinneensa väärän alan, tai esim. mielenterveysongelmien takia tarvitsee mietintäpaikkaa, opinto-ohjaajat hyödyntävät opiskelijoiden ohjauksessa erityisesti talouskoulua, ammattistarttia ja työpajoja. Toisaalta maakunnallisesti opetuspisteet ovat eriarvoisessa asemassa, mietintäpaikkaa ei välttämättä löydy tarpeeksi läheltä. Esim. ammattistartti toimii tällä hetkellä Seinäjoella ja Ähtärissä. Tarvetta nähtiin lisäksi pojille suunnatulle talouskoululle, jonkinlaiselle ”mutterikoululle”.

Koulutuskeskus Sedun sisällä on myös suhteellisen hankalaa vaihtaa alaa.

Opiskelupaikat ovat olleet niin täynnä että vaihtaminen on ollut vaikeaa. Tähän tarvitaan selkeä toimintamalli olemassa olevalle yhteistyöverkostolle.

5.5. Valmistuminen ammattiin ja työllistyminen

Valmistuville opiskelijoille on tarjottu vaihtelevasti työnhaun taitoihin liittyvää opetusta. Vaikeuksia tuottaa saada valmistuvat ryhmät perehtymään työnhakuun viimeisen vuoden työssäoppimisjaksojen lomassa. Ajankohdan täytyy myös olla sopiva (esim. tammikuu) opiskelijoiden kiinnostuksen ja motivaation herättämiseksi.

Koulutuskeskus Sedussa on tehty yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinotoimistojen kanssa. Kesällä 2009 kutsuin yhteistyöpalaveriin TE-toimistojen henkilökuntaa tarkoituksena päivittää muutaman vuoden takainen yhteistyösopimus. Työtä jatketaan syksyllä 2009. Jatkossa on tarpeellista miettiä erityisiä keinoja kaikista haasteellisimpien opiskelijoiden jatko-ohjaukseen ja työllistämiseen. Mukana yhteistyössä ovat jo olleet työvoiman palvelukeskukset ja työpajat.

Tämän hetkisessä taloudellisessa tilanteessa tarvitaan myös uusia keinoja nuorten ammattilaisten työllistämiseksi. Tässä yhteistyössä TE-toimistot ja työpajat ovat myös avainasemassa. Yhtenä keinona työllistymisen parantamiseksi Koulutuskeskus Sedussa selvitetään osuuskuntien perustamista.

5.6. Toimijat ja resurssit

Koulutuskeskus Sedun jokaisessa toimipisteessä toimii opinto-ohjaaja, tosin kaksi opinto-ohjaajaa toimii kahdessa opetuspisteessä. Opinto-ohjaajien resurssit vaihtelevat opiskelijamäärien ja muiden opiskelijahuollossa toimivien henkilöiden määrien mukaan.

Psykologin palvelut vaihtelevat opetuspisteittäin, mutta Seinäjoella toimiva täyspäiväinen psykologi on ollut todellinen apu myös maakunnassa toimiville opetuspisteille. Lisäksi opiskelijoiden tukena ovat olleet terveyskeskusten mahdolliset psykologit. Seinäjoella toimivalla hyvinvointikäytävällä on myös lääkärin palvelut saatavilla.

Kuraattoreita Sedussa on kolme, mikä on maakunnallisten erojenkin vuoksi liian vähän. Usein opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat toimivat myös kuraattoriluontoisissa tehtävissä.

Koulunkäyntiavustajia on 10 opetuspisteessä. Heidän työnkuvansa vaihtelevat melko paljon henkilökohtaisesta avustajasta opettajan sijaiseksi. Syksyllä 2009 on tarkoitus selvittää tarkemmin koulunkäyntiavustajien nimikettä, työnkuvaa ja koulutustarpeita.

Terveydenhoitajat tekevät tulotarkastuksen ensimmäisen vuoden opiskelijoille jokaisessa opetuspisteessä. Sen jälkeen terveydenhoitajan vastaanotolla käydään tarvittaessa. Jos opetuspisteen terveydenhoitaja ei ole käytettävissä, on pyrittävä paikkakunnan terveyskeskukseen.

Erityisopettajien palveluja on vaihtelevasti saatavilla. Maakunnan toimipisteissä usein opinto-ohjaaja toimii myös erityisopettajana.

Asuntolaan ja vapaa-aikaan liittyvissä seikoissa opiskelijat ovat eriarvoisessa asemassa. Asuntolanohjaajien resursointiin ja työnkuvaan tulee kiinnittää jatkossa enemmän huomiota. Vapaa-ajan ohjaajalle olisi tarvetta useammassa opetuspisteessä, myös Seinäjoella tulisi olla enemmän ohjattua toimintaa.

6. POHDINTA

Koulutuskeskus Sedun 14 opetuspistettä ovat heterogeeninen joukko toimijoita ja opiskelijoita. Ei ole tarpeellista yhdenmukaistaa kaikkia käytäntöjä, mutta mahdollisuuksien mukaan jatkossakin pyritään yhteisiin linjauksiin ja toimintamalleihin. Tavoitteena on entisestään tukea opiskelijoita, sitouttaa heidät opintoihinsa ja tuoda heille joustavia ja monipuolisia mahdollisuuksia suorittaa ammatillinen tutkinto.

Kartoituksen jälkeen kehittämistarpeista on jo toteutettu opintojen aloitukseen liittyvä Sedulaisen orientoivat opinnot –opintojakso (kts. liite 1). Lisäksi maahanmuuttajille suunnattu kielitesti on järjestetty yhteishaun ja täydennyshaun yhteydessä. Kielitestin järjestämiseen liittyvä toimintamalli on myös valmistunut (kts. liite 2). Maahanmuuttajien opinpolun kehittämiseksi olen ollut suunnittelemassa maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta yhteistyössä Sedu Aikuiskoulutuksen kanssa. Koulutus käynnistetään tammikuussa 2010.

Lähitulevaisuuden keskeisenä kehittämiskohteena on koulunkäyntiavustajien työn edistäminen Koulutuskeskus Sedussa. Lisäksi tarkoituksena on pohtia Jeesitupa-ratkaisujen kehittämistä. Työssäoppimisen osalta tavoitellaan enemmän suojattuja työssäoppimispaikkoja opiskelijoille, jotka eivät pääse tavanomaisiin paikkoihin. Mietintäpaikkaa haluaville opiskelijoille täytyy olla enemmän mahdollisuuksia. Pojille suunnattu ”talouskoulu” olisi myös tarpeellinen. Alan vaihtamiseen Koulutuskeskus Sedun sisällä tarvitaan myös toimintamallia. Poissaolojen seuraamiseen olisi tarpeellista selvittää sähköisen päiväkirjan käyttöönottoa laajemmin Koulutuskeskus Sedun opetuspisteissä.

Yhteistyöverkoston laajentaminen edelleen on ajankohtaista. Eskoon palvelukeskuksen (kehitysvammaisten erityishuolto), työpajojen, mielenterveystoimijoiden, maahanmuuttaja- sekä sosiaali- ja terveystoimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on työn alla. TE-toimistojen kanssa yhteistyössä on tarkoitus parantaa haasteellisimpien

opiskelijoiden saattaenvaihtoa eteenpäin ja työllistymisen mahdollisuuksia valmistumisen jälkeen.

Nivelvaiheyhteistyötä voisi kehittää eteenpäin erityisesti alakohtaisten teemojen lähtökohdasta yläkoulujen kanssa. Kummiluokka -toimintaa voisi pohtia lisää. Lisäksi joka alalla yläkouluyhteistyö jatkunee yhtä vahvana kuin tähänkin asti. Tietojen siirrosta yläkoulusta toiselle asteelle tulisi miettiä yhteistä linjausta, joka sisältää tietojen sisällön määrän ja luonteen sekä käyttökohteet. Jyväskylän ammattiopistossa on kehitetty lomake, jota yläkoulujen ja ammattiopiston opinto-ohjaajat ja erityisopettajat hyödyntävät tiedonsiirrossa (Kero 2005, 51). Tarkoituksena on myös miettiä yhteistyön mahdollisuuksia jatko-opintojen suuntaan, esim. erityisopiskelijoiden kohdalla.

Opiskelijahuollon henkilöstön toimenkuvan ja resursoinnin kehittäminen vaatii vielä tarkempaa selvitystä mitä tämän kartoituksen avulla pystyin tekemään.

Nostin tähän raporttiin esiin ne asiat, jotka herättivät eniten keskustelua ja joista nousi esiin kehittämistarpeita. Haastatteluun sisältyi myös mm. joustava valinta, hojks-prosessit, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen, opintosuoritusten seuranta sekä ruokailu ja muut arjen hallintaan liittyvät asiat. Kiusaamiseen liittyen Sedussa on ollut työryhmä, joka keskittyy kiusaamisen ehkäisyyn liittyviin toimiin.

Verkostoyhteistyö oli myös hyvin esillä. Opetuspisteissä oli käytössä hyvin kattavat verkostot sekä Koulutuskeskus Sedun sisällä että ulospäin.

Esittelen kehittämistyön kautta esille tulleita tarpeita Koulutuskeskus Sedun kehittämistyöryhmissä syksyn 2009 aikana. Kehittämistyöryhmien kautta tuloksia voidaan hyödyntää mm. opiskelijahuollon ja opinto-ohjauksen suunnitelmien päivittämisessä. Lisäksi kehittämistyö on ollut taustamateriaalina valtakunnallisen opiskelijahuollon kartoituksessa Koulutuskeskus Sedun osalta.

7. LÄHDELUETTELO

Honkanen, E. 2006. Opinto-ohjaus ja erityisopetus. Asiakirja- ja haastattelututkimus opetussuunnitelman perusteiden mukaisesta opinto-ohjauksesta ammatillisessa erityisopetuksessa. Hämeenlinna: HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2006.

Honkanen, E. & Suomala, A. 2009. Oppilashuollon käsikirja. Helsinki: Tammi.

Kasurinen, H. 2004. Ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Teoksessa Ohjausta opintoihin ja elämään –opintojen ohjaus oppilaitoksessa. Toim. H. Kasurinen. Vammala: Opetushallitus. 40-56.

Kero, P. 2005. Verkostotyö ammattiopintoja aloittavien opiskelijoiden kohtaamisessa. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus. Opinto-ohjaajankoulutuksen 20 – vuosijuhlajulkaisu. Toim. J. Lerkkanen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 51-56. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51.

Koulutus ja tutkimus vuosina 2007-2008. Kehittämissuunnitelma. 2007. Opetusministeriö.

Lerkkanen, J. 2008. Ohjaus-käsite. Luento Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opinto-ohjaajien koulutus.

Louhi-Jauhiainen, M. 2006. Koulun oppilashuoltotyö. Teoksessa Opinto-ohjauksen tarkoitus. Opinto-ohjaajankoulutuksen 20 –vuotisjuhla-julkaisu. Toim. J. Lerkkanen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 57-62. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 51.

Päiväsalo, P. 2003. Ammatilliseen koulutukseen ja uralle. Helsinki: Opetushallituksen monisto 8/2003.

Rönty, S. 2002. Kormun kaupungin erityisopetus ja oppilashuolto. Teoksessa Kohtaamisia koulupolulla. Kasvun ja oppimisen tukeminen. Toim. O. Ikonen, J. Juvonen & T. Ojala. Jyväskylä: PS-Kustannus.

OPISKELIJAHUOLLON / OHJAUksen TILANNEKARTOITUS LAAJENNESSA KOULUTUSKESKUS SEDUSSA /KEVÄT 2009

Tilannekartoituksen pohjana on Sedun opinto-ohjauksen suunnitelma, opiskelijahuollon suunnitelma sekä erityisopetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Lisäksi näkökulmaa rajaa hankkeessa määritellyt kohderyhmät.

Kohderymänä haasteelliset opiskelijat:

- ”armovitosilla” tulleet, tai muuten tukea tarvitsevat
- mielenterveysongelmista kärsivät
- terveydellisistä ongelmista kärsivät
- maahanmuuttajataustaiset opiskelijat
- väärän alan valinneet opiskelijat

Päivämäärä:

Paikka:

Läsnä:

TOIMENPITEET

1. OHJAUS ENNEN OPINTOJEN ALKUA

Nivelvaiheyhteistyö yläkoulujen kanssa

ATT8

Täsmä9

Vierailuviikot

Vanhempainillat

Sedu-bussi

Koulutusmessut

Tiedotustilaisuudet perusopetuksen opettajille ja opoille

Muuta?

Saattaenvaihto / siirtopalaverit (hojks)

Mamujen taustatiedot ja kielitasotestit

Joustava valinta

2. OHJAUS OPINTOJEN ALKAESSA

Perehdyttäminen opintoihin, opetuspisteeseen
Oppimaan oppiminen
Opiskelu ammatillisessa oppilaitoksessa
Orientaatiojakso?

Tulohaastattelu

Lähtötasotestit
äidinkieli
matematiikka
hahmottaminen

Asiakirjojen läpikäyminen (erityisopiskelija)

Mamun kielitaidon kehittäminen

Mamu: äidinkieli, suomi –tavoitteet
suomi toisena kielenä –tavoitteet (ruotsi voidaan korvata s2-opinnoilla)

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (mamut, alan vaihtajat)

Opiskelijalla erityisen tuen tarve
-keskustelu opiskelijan kanssa
-yhteydenotto huoltajiin, jos opiskelija on alle 18-vuotias
-lupa HOJKSin tekemiseen
-esitys erityisopiskelijaksi nimeämiseksi (ohr)
-hallinnollinen päätös nimeämisestä
-erityisopiskelijan lähtötilanteesta sekä erityisen tuen tarpeesta tiedottaminen asianosaisille

Hojksin laadinta

-Hojks-palaveri opiskelijan, alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajan ja tarvittavan verkoston kanssa
opiskelusuunnitelman tekeminen
opiskelun järjestelyistä ja vastuista sopiminen
verkostoyhteistyöstä sopiminen
Hojksin seurannasta ja päivittämisestä sopiminen
Hojksin allekirjoittaminen
Sähköinen hojks?
-Hojksin virallistaminen
-allekirjoitetun Hojksin arkistointi

Asuntola

3. OHJAUS OPISKELUN AIKANA

Menetelmiä erityisopiskelijan tukemiseksi /heikomman opiskelijan tukitoimet

- henkilökohtainen ohjaus
 - samanaikaisopetus
 - pienryhmäopetus
 - työvaltaisuuden lisääminen
 - klinikkaopetus
 - kevennetty jakso
 - lisäopetus, tukiopetus
 - yksilölliset oppimateriaalit ja opetusvälineet
 - sisäinen ja ulkoinen verkostoyhteistyö
 - arjenhallintaan liittyvät tukitoimet
 - tehostettu opinto-ohjaus
 - opiskelijahuollon tukitoimet
 - muut tukitoimet
 - o suullinen koevastaus, ryhmätentit, eri tila, pidempi aika...
 - mukautettu opetussuunnitelma, jos edellä mainitut tukitoimet eivät riitä
-

Jeesitupa, rästäpaja

Opintosuoritusten seuranta

Hopsin /Hojksin päivitys

Poissaolot

seuranta, toimenpiteet

Keskeyttämisen ehkäisy

Alan vaihtaminen

/Opintojen keskeyttäminen

/Eroaminen oppilaitoksesta

Ammattistartti

Talousskoulu

Muuta?

Haasteellisten opiskelijoiden työssäoppiminen

-paikan löytäminen

-ohjaus, ammatticoach

-ammattiosaamisen näytöt

-”suojaverkkoyritykset”

-sosiaaliset yritykset

-työpajayhteistyö

Muuta?

Ohjaus, verkostoyhteistyö

- tukea tarvitsevat
-

-
- mielenterveysongelmaiset
 - mamut
 - alan vaihtajat
-

4. OHJAUS OPINTOJEN PÄÄTTÖVAIHEESSA

Opintasuoritusten seuranta

Suunnitelma opintojen pitkittyessä

Hojksin arkistointi

Työnhakuvalmennus, erityisesti haasteellisten opiskelijoiden

Siirtymävaiheysteistyö (työllistymisprojektit, työpaja, työvoiman palvelukeskukset)

TOIMIJAT SEDUSSA

nimike	nimi	puh	resurssi	toimipaikka/opetuspiste
opinto-ohjaajat				
kuraattori				
erityisopettaja				
ammattiohjaaja				
koulunkäyntiavustaja				
asuntolaohjaaja				
terveydenhoitaja				
lääkäri				
psykologi				
mamu-opettaja				
muu				

opiskelijahuoltoryhmä:

"Sedulaisen orientoivat opinnot" (1 ov) mukaan opetussuunnitelmaan Koulutuskeskus Sedussa

Tavoitteet:

Opintojen alkua voidaan pitää erityisen tärkeänä opintojen sujumisessa ja keskeyttämisen ehkäisyssä. Lähtökohtana jakson suunnittelulle ovat olleet erilaiset käytännöt Sedussa. Tavoitteena on jakson sisältyminen opetussuunnitelmaan, jolloin tasavertaisuus Sedussa myös toteutuu.

Jakson tavoitteena on vahvistaa opiskelijan sitoutumista opiskeluun. Tavoitteeseen pyritään tutustumalla omiin vahvuuksiin ja oppimistapaan sekä muihin ryhmän opiskelijoihin hyvän yhteistyön aikaansaamiseksi. Ammattialaan tutustuminen ja työnteon pelisääntöjen opettelu edistävät oppimistuloksia, työllistymistä ja elämönhallintaa. Jakson aikana tehdään toiminnallisia harjoituksia ja pyritään kannustamaan ja tukemaan opiskelijoita yhteistoiminnallisuuteen ja luovaan toimintaan.

Toteutus:

Tarkoituksena on tarjota ryhmänohjaajille ja muille toimijoille mahdollisimman valmis materiaali käyttöön jokaisessa Sedun opetuspisteessä. Käytännössä jakso voi sijoittua ensimmäiseen jaksoon tai kahteen ensimmäiseen jaksoon sisältäen 30 lähiopetustuntia. Toteuttajat voivat vaihdella opetuspisteittäin.

Monimuotoiset opinpolut –hankkeen avulla jaksoa pilotoidaan syksyllä 2009 kahdeksassa erityyppisessä perustutkinnossa.

Sisältö

- koulutukseen perehtyminen (sis. ops, työssäoppiminen, ammattiosaamisen näytöt, atk, kirjasto, opintotoimisto), yht. 6 h
 - lähtötasotestit (NMI-seulatesti ja Makeko –matematiikan lähtötasotesti), toteutus 4 h, korjaukset erikseen
 - itsetuntemus, oppimistyyli ja –tavat, opiskelutekniikka yht. 6 h
 - ryhmäytyminen, Tullaan tutuiksi –päivä / Minicamp NY-leiri, yht. 7 h
 - hyvät tavat, tupakointi ja päihteet, Sedun säännöt ja ohjeet (opiskelijan opas), opiskelijakunnan esittely, yht. 4 h
 - mahd. asuntola-asiat
 - opiskelupaikkakuntaan tutustuminen, yht. 1-2 h
 - ammattiin tutustuminen, 2-3 h
 - palaute opiskelijoilta ja toimijoilta
-
- tulohaastattelu –materiaali mukana, haastattelut ryhmänohjaajien normiresurssista
 - hops/hojks, osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen: materiaalit mukana, toteutus normiresurssina

SEDULAISEN ORIENTOIVAT OPINNOT

LÄHDELUETTELO

Dryden, G. & Vos, J. 2002. Oppimisen vallankumous. Uusien oppimistapojen maailma. 2. uud. p. Helsinki: Tietosanoma.

Erilaisen oppijan käsikirja. Luvuista lakeihin, kuntoutuksista keinoihin. 2007. Toim. Hämäläinen R., Liias, S., Taarna, V. & Valkama, A. Erilaisten oppijoiden liitto ry. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hannaford, C. 2004. Oppimisen palapeli. Yksilölliset aivoprofiilit. 2.p. Oppimateriaalikeskus OPIKE. Kehitysvammaliitto.

Hyyrynen, M., Jokinen, M. & Norrgård, M. 2008. Työkaluja opettajalle vuorovaikutuksen ja tutustumisen tueksi uuden ryhmän kanssa. Opettajakoulutuksen kehittämishanke. Tampereen ammatillinen opettajakoulutus. Viitattu 25.6.2009. <https://oa.doria.fi/handle/10024/45008>

Ideoita ja välineitä ammattiopiston ryhmänohjaukseen. 2007. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Kauppila, R. A. 2004. Opi ja opeta tehokkaasti. Psykkinen valmennus oppimisen tukena. 2. p. Jyväskylä: PS-kustannus.

Keltikangas-Järvinen, L. 1995. Hyvä itsetunto. 4. p. Juva: WSOY.

Keltikangas-Järvinen, L. 2006. Temperamentti ja koulumenestys. Juva: WSOY.

Koivisto, M-L. & Saarnisto, M-L. 2009. Opiskelijoiden perehdyttäminen; ryhmänohjaajan apu 2009-2010. Koulutuskeskus Sedu.

Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, P., Sivén, T. & Välimäki P. 2005. Opi ammattiin. Helsinki: WSOY.

Laine, A., Ruishalme, O., Salervo, P., Sivén, T. & Välimäki P. 2009. Opi ja ohjaa sosiaali- ja terveysalalla. 8. uud. p. Helsinki: WSOY.

Leitola, K. 2001. Oppimisen NLP. Helsinki: Tammi.

Leskinen, E. 2009. Ryhmä toimimaan! Vinkkejä tutustumiseen, oppimiseen ja yhteistyöhön. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Lindberg, J. 1994. Oppimaan oppiminen – opas oppimistaitojen kehittämiseen. AINO-projektin oppimateriaaleja. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisu A:27. Turku: Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus.

Mä oon Jees! Aineisto itsetuntemuksesta tukioppilasohjaajalle. 2004. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 17.6.2009.

<http://www.mll.fi/kasvattajille/tukioppilastoiminta/materiaali/>

Prashnig, B. 1996. Eläköön erilaisuus –oppimisen vallankumous käytännössä. Paremmen elämisen, oppimisen ja työskentelyn opas. Jyväskylä: PS-kustannus.

Prashnig, B. 2000. Erilaisuuden voima. Opetustyyliä ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ringom, Bjorn. 1995. Opi oppimaan. Tuloksellisen aivotyön ja opiskelun opas. 4. p. Helsinki: Innotiimi, Kaukaa viisas Kansanvalistusseuran etäopisto, Opintotoiminnan Keskusliitto OK ry.

Salakari, H. 2009. Toiminta ja oppiminen – koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Helsinki: Eduskills Consulting.

Terve minä. Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali itsetuntemuksesta. 2006. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 17.6.2009.

<http://www.mll.fi/kasvattajille/tukioppilastoiminta/materiaali/>

Tunteella. Tukioppilastoiminnan koulutusmateriaali tunteista ja niiden ilmaisemisesta. 2008. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 17.6.2009.

<http://www.mll.fi/kasvattajille/tukioppilastoiminta/materiaali/>

Vakkuri, K. 1999. Opi tehokkaammin – opi oppimaan. Helsinki: BSV Kirja Helsinki.

Voimaa virtaa. Menetelmämateriaali osallisuudesta tukioppilastoimintaan ja MLL:n nuorisotyöhön. 2008. Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 17.6.2009.

<http://www.mll.fi/kasvattajille/tukioppilastoiminta/materiaali/>

Wagele, E. 1997. Yhdeksän erilaista oppijaa. Enneagrammi kasvattajan ja opettajan oppaana. Juva: Atena Kustannus Oy.

KIELITESTAUS KOULUTUSKESKUS SEDUSSA

Koulutuskeskus Sedun hakijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, järjestetään kielitesti ennen opiskelijaksi valintaa. Hakijat kutsutaan kielitestiin kirjeellä tai puhelinsoitolla. Kutsussa kerrotaan kielitestin järjestämispaikka ja -aika.

Miksi kielitaito testataan?

- Koulutuskeskus Sedussa opetus tapahtuu pääosin suomen kielellä.
- Riittävä kielitaito on edellytys opinnoissa selviytymiseen ja työturvallisuuden noudattamiseen.

Millainen kielitesti on?

Kielitesti koostuu neljästä tehtäväkokonaisuudesta. Se sisältää

- kuullun ymmärtämisen
- luetun ymmärtämisen
- tekstin tuottamisen tehtäviä sekä
- haastattelun.

Kielitestin tehtävien tekemiseen täytyy varata aikaa kahdesta kolmeen tuntia. Mikäli kielitestiin osallistuu samana päivänä useita hakijoita, tulee testiin osallistujien varautua oman haastatteluajan odottamiseen.

Kielitestin arviointi

Kielitesti arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty. Hylätyn suorituksen voi uusia seuraavan yhteishaun yhteydessä.

Kielitestituloksista ilmoittaminen

Kielitestiin osallistujille järjestetään mahdollisuus saada tietoa testituloksista. Tulosten ilmoittamisen ajankohta ilmoitetaan hakijoille testauspäivänä.

Lisätiedot

Lisätietoja kielitestauksesta saat Sedun opinto-ohjaajilta sekä kielitestin järjestäjiltä.

Koulutuskeskus Sedu, Monimuotoiset opinpolut / projektipäällikkö Tiina Harju, puh. 040 830 2276, tiina.harju@sedu.fi